

Komunikat prasowy FRA
Wiedeń, 27 września 2019 r.

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości: Podejrzani potrzebują więcej informacji

i lepszego dostępu do pomocy prawnej

Niedostateczne informacje i nieodpowiedni dostęp do pomocy prawnej często uniemożliwiają podejrzanym skorzystanie z pełnego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, jak pokazuje najnowsze sprawozdanie FRA. Zwrócono w nim uwagę na obszary, w których państwa członkowskie powinny poprawić przepływ informacji i reprezentację prawną w celu przestrzegania praw podejrzanych.

– W postępowaniu karnym nie wszyscy traktowani są na równi, mimo że mają do tego prawo – stwierdza dyrektor FRA [Michael O’Flaherty](#). – Państwa członkowskie muszą bardziej się starać, by podejrzani znali swoje prawa i uzyskali pomoc prawną, której potrzebują, dla zapewnienia sprawiedliwego i równego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

Sprawozdanie FRA „[Rights in practice: access to a lawyer and procedural rights in criminal and European arrest warrant proceedings \(Prawa w praktyce: dostęp do adwokata i prawa proceduralne w postępowaniu karnym oraz postępowaniu związanym z europejskim nakazem aresztowania\)](#)” dotyczy stosowania w praktyce pewnych kluczowych praw procesowych przysługujących w postępowaniu karnym.

Wybrane najważniejsze ustalenia:

- Policja informuje podejrzanych o ich prawach, ale praktyki są różne. Ich zakres sięga od pisemnej informacji po informacje udzielone ustnie, w tym korzystanie z ulotek, które mogą być niezrozumiałe. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby podejrzani rozumieli, jakie prawa im przysługują, a także by otrzymywali informację pisemną i ustną, gdy tylko uzyskają status podejrzanego. Powinny one również zwracać uwagę na osoby, które mogą mieć trudności, na przykład ze względów językowych lub z powodu niepełnosprawności.
- Bardzo często podejrzani otrzymują minimum informacji lub bardzo niejasne informacje o stawianych im zarzutach. Utrudnia im to obronę. Policja powinna w sposób właściwy, jasny i wyczerpujący informować podejrzanych możliwie szybko o stawianych im zarzutach oraz przyczynach ich zatrzymania.
- Pomoc prawna nie zawsze jest zapewniana bezzwłocznie i bezpośrednio, szczególnie w przypadku osób zatrzymanych. Państwa członkowskie, zanim przesłuchają podejrzanych pozbawionych wolności, powinny zapewnić im bezzwłoczny, bezpośredni i odbywający się w warunkach zapewniających poufność dostęp do adwokata.
- Czasami policja traktuje podejrzanych jak świadków lub przesłuchuje ich nieformalnie. Prowadzi to jednak do pozbawienia podejrzanych prawa do zachowania milczenia i odmowy składania wyjaśnień. Państwa członkowskie powinny wszystkim podejrzany nadawać formalnie status podejrzanego, by zapewnić przestrzeganie przysługujących im praw.

W sprawozdaniu uwzględniono również kwestię europejskich nakazów aresztowania wydawanych przez inne państwo członkowskie. Podobnie jak w omawianych wcześniej sytuacjach, również w tym przypadku osoby poszukiwane spotykają się z problemami przestrzegania ich praw wynikającymi z zaangażowania w sprawę dwóch państw.

- Różnice językowe często utrudniają osobom, których dotyczy wnioski zrozumienie praw proceduralnych, jak również prawa do wyrażenia zgody na przekazanie za granicę w celu przesłuchania. Państwa członkowskie powinny zapewnić usługi tłumaczenia pisemnego i ustnego, aby osoby poszukiwane w pełni rozumiały stawiane im zarzuty oraz to z czym wiąże się europejski nakaz aresztowania.
- Osoby, których dotyczy wnioski często mają trudności w uzyskaniu reprezentacji prawnej w obydwu państwach. Może to wynikać z różnic językowych, a także braku wiedzy policji na temat systemów prawnych innych państw oraz niechęci do ingerowania w jurysdykcję innego państwa. Władze państwa, które realizuje nakaz, powinny pomóc w uzyskaniu pomocy prawnej w państwie, które wydało nakaz. Państwa członkowskie, wydając nakaz, mogą udostępnić listy adwokatów i radców.

FRA przeprowadziła rozmowy z ponad 250 podejrzanymi, osobami, których dotyczy ENA i przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w Austrii, Bułgarii, Danii, Francji, Grecji, Niderlandach, Polsce i Rumunii. W sprawozdaniu przywołano szereg cytatów z wypowiedzi respondentów.

Zadanie to zostało zrealizowane przez FRA na zlecenie Komisji Europejskiej. Stanowi ono uzupełnienie publikowanego również dzisiaj [sprawozdania na temat sposobu wdrażania przez państwa członkowskie unijnej dyrektywy w sprawie dostępu do adwokata](#). Stanowi ono także uzupełnienie wcześniejszej publikacji FRA na temat [prawa do informacji](#).

Aby uzyskać dodatkowe informacje, należy skorzystać z poniższych danych kontaktowych: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 580 30 642